

CÀ CŨ

Ngày xưa ngày xưa, trong gia đình nghèo nọ có một cô con gái tên là M'ê, cha mẹ mất sớm, phải sống đơn độc với bà. Một hôm, những cô gái trong làng rủ nhau đi hái cà và ghé qua nhà M'ê để rủ cô cùng đi. Vì nhà quá nghèo nên cái gùi, cái nứa M'ê cũng chẳng có mà đi. Những cô gái trong làng bảo:

- Em cứ đi với bọn chị đi, tí nữa hái chị cho em mượn.

M'ê lại nói:

- Nếu em dùng của các chị thì các chị lấy đâu mà dùng?

- Bọn chị dùng chung với em, em đừng lo.

M'ê tưởng thật nên đi cùng nhưng tới nơi thì họ tranh chấp nhau mà hái còn M'ê mượn của ai thì họ cũng không cho mượn. M'ê ngồi buồn khóc, tự suy nghĩ rằng nếu mà mang cái thân này về nhà thì làm cho bà buồn lắm. Định về bỗng chợt nghĩ, nếu tìm cái gì đó đựng cũng được, M'ê chạy đi tìm từ chỗ này sang chỗ khác, cuối cùng cũng tìm thấy được một cái gùi rách nát, M'ê lên lấy cây lá đắp vào. Làm xong họ cũng đã vừa hái xong, họ về trước và bỏ mặc M'ê một mình. M'ê chạy tới chỗ cà nhưng không còn thấy cà nữa. M'ê cứ cố gắng tìm và cũng đầy gùi nhưng chỉ toàn là trái nho nhỏ.

Trời đã chập tối, M'ê vừa về thì chợt nghe tiếng hò hét:

Ai tìm cà ngon nhất

Thì được lấy chàng trai giàu

Chàng trai giàu nhất làng này

Đẹp nhất làng này

Ai muốn lấy thì tìm cà về dâng cho.

Nghe tin, M'ê chạy nhanh tới nhà và nói cho những cô gái trong làng. Nghe thế, họ mặc bộ đồ rất sang trọng, còn đeo cái gùi đẹp rất lộng lẫy, còn M'ê thì cũng bình thường, vẫn như bộ đồ cũ, không có dép mang, đeo gùi rách đi. M'ê nghĩ rằng xấu thế này ai mà thêm mình, thêm nhà mình nghèo nữa, thôi thì cứ ở nhà tìm củi, kiếm ăn.

Họ đã tới kia. Vua vừa xếp hàng cho những người con gái, trong những người con gái đó họ thấy thiếu M'ê, vua sai lính kêu gọi M'ê tới. Tới nơi, M'ê không dám xếp hàng, nghĩ rằng mình xấu xí nên đã chui rúc đằng sau nhất. Chàng hoàng tử nhà giàu bước xuống từ trên lưng ngựa và bắt đầu nếm thử các loại cà, nếm loại cà nào vừa ngon, vừa ngọt thì chàng sẽ lấy làm vợ. Nhiều cô gái cứ chủ quan cà mình ngon, cà mình ngọt nhưng riêng M'ê cứ ngồi im. Nếm từng người mà chả thấy loại nào ngon cả, hoàng tử nghĩ chắc lần này không chọn được người vợ nào. Đến lượt nếm người cuối cùng, đó là cà của M'ê. Khi hoàng tử đi đến gần M'ê, M'ê rất lo sợ. Hoàng tử cầm quả cà, quả vừa lọt vào mồm hoàng tử, thì đã nghe tiếng giòn tan, ngon ngọt, vừa hợp khẩu vị của hoàng tử. Và chàng hoàng tử đã chọn ngay nàng M'ê, còn họ thấy ghen với M'ê, vô cùng bức tức nên đã tìm cách muốn hại M'ê. Và khi đã cưới chàng hoàng tử, M'ê sống trong giàu có và hạnh phúc. Vài ngày sau M'ê có mang, M'ê nói với chàng là muốn đi thăm bà, về thăm nhà cũ. Chàng đồng ý.

M'ê phi ngựa nhanh chóng về. Trong lúc cô về thăm bà thì các cô trong làng nghe tin liền làm bẫy cho M'ê chết đi để chiếm đoạt tài sản. Nhưng thật may, M'ê vấp trúng cục đá nhưng mạng sống của M'ê và đứa con trong bụng vẫn sống còn họ thì vui mừng vì tưởng M'ê đã chết. M'ê không biết ai đã làm bẫy hại mình.

Thời gian đã trôi nhanh, những cô gái hồi trước oai phong bây giờ thành nhà nghèo vì đã làm tội ác nên bị Trời phạt.

M'ê đi thăm bà một lần nữa. Về tới nhà, khi bà được gặp cháu, bà rất vui. Và khi thấy cháu mình mặc sang trọng, liền hỏi:

- Sao cháu mặc đẹp vậy, còn phi ngựa về nữa? – bà ngạc nhiên

M'ê liền kể hết chuyện cho bà rồi đưa bà về sống chung. Thấy trong làng nào có người nghèo M'ê cũng chia gạo, chia lúa, đưa tiền cho họ sinh sống. Những cô gái kia thấy xấu hổ quá bèn đi xa nhưng vì M'ê tốt bụng, M'ê cho họ nhiều thứ nên họ cũng đã đến xin lỗi và tạ ơn M'ê. M'ê cũng cảm thấy sung sướng vì đã giúp đỡ được nhiều người nghèo khổ. Và cùng ngày đó M'ê đẻ con trai, ai ai cũng mừng vui. Từ lúc đó, M'ê và đứa con trai, bà, hoàng tử sống cuộc sống êm đềm, hạnh phúc.

(Người kể: H'Hằng, xã Quảng Phú, huyện Krông Nô, tỉnh Đắk Nông)